

teh člankov, ponavljamo besede »Vlasti« o lanskem »Museum-u«: »Ti članki so poskusi, a dobri poskusi. Kdo bo de od mladega bogoslovca tirjal temeljito, vsestransko dovršeno in učeno razpravo? To so le vaje, katere vodijo k popolnosti.«

Kajpada je ta vsebina nekoliko jednolična. Pogrešamo člankov iz slovanske, posebej slovanske cerkvene zgodovine, zlasti pa še prirodozlovnih; predlanskim (če se ne motimo) bil je vsaj eden članek prirodozloven in sicer o darvinizmu. Vsakdo vé, kako važna znanost je dandanes prirodozlovje, zato se mladim in nadarjenim mladeničem ne more dovolj priporočiti, naj se učé (vsaj nekoliko) prirodozlovja. Res je, da bogoslovec nima mnogo prilike za to, kar mu ostaja časa od bogoslovja, mora ga porabiti za druge nauke, kateri so več ali manj v zvezi z njegovim poklicem. Vendar bi se v velikem številu bogoslovcev lahko dobili vsaj nekateri prijatelji prirodoznanstva.

Temu listu ni namen in mu tudi ne more biti, da vzgaja same učenjake, ampak dobre pisatelje, zato se ne umevamo, zakaj se pisatelji z uredništvom vred niso ozirali malo bolj na leposlovje. Prav na tem polju se mlad pisatelj lahko izuri v jeziku in si razvije svojo nadarjenost. Kaj hasni vedno samo tožiti o brezbožnosti in pokvarjenosti modernih pisateljev, ako se narodu nič boljšega ne dá v roke! Pokazati treba dejansko, ne samo z vpitjem in tarnanjem, da tudi na krščanski podlagi more cvesti leposlovje; a za to treba vaje. Dobro bi torej bilo, da bi »Museum« določil dostojno mesto tudi kaki dobri povesti. Tako bi se izobrazil v semeniških zidovih marsikak dober pisatelj, ki bi pozneje podajal zdrave dušne hrane svojemu narodu.

Naposled častitamo češkim bogoslovcem, da so v tako lepi zlogi, da gojé dejansko ljubezen do cerkve in naroda, in zato jim želimo najboljših uspehov. Slovenskim bogoslovcem pa priporočamo, naj si naročé »Museum« in naj pomislijo, v čem so jim Čehi morebiti vzgled. — To je gotovo, da so dandanes potrebe, katerim mora ustrezati duhovnik, mnogo številnejše in nujnejše, kakor so bile nekdaj. Tudi so deloma drugačne. In za to treba primerne priprave.

—F—.

»**Ottův Slovník Naučný**«, o katerem sem poročal v št. 8. l. l., došel je do konca lanskega leta do 11. snopiča petega dela. Vseh je izšlo dotlej 98 snopičev. »Ottův Slovník Naučný« ali ilustrirana enciklopedija vednostij vseh strok se ne peča prav nič s strankarstvom, ampak hoče biti prava zakladnica potrebnih nauk za češki narod. V njem nahajamo najnovejše pojave in napredke v vseh vednostih, opazujemo h krati neumorno marljivost uredništva in njegovih učenih sotrudnikov, da bi delo dospelo do popolnosti in tekmovalo z deli drugih narodov.

»**Starý dluh**« od Koldy Malínského. Česka salonní bibl. št. 74. V Pragi, založil J. Otto l. 1891. — »Starý dluh« je zgodovinski roman, kakoršnega so na češkem kulturnem polju gojili Prokop Chocholoušek in Jos. K. Tyl, posebno pa

zadnji čas pokojni duhovnik Václav Beneš Třebizský. K sedanjim pisateljem te vrste prištevamo Alojzija Jiráška, Zikmunda Vinterja in Kolda Malínského. Omenjeni novelisti in romaniopisci nabirajo pridno zgodovinske snovi za svoja dela po prašnih arhivih in knjižnicah in pregledujejo stare pergamente.

Pa ne samo snov, ampak tudi obliko za pesniška dela povzemajo iz poprejšnjih stoletij. To dokazuje povestna trilogija »Starý dluh«. »Starý dluh« nas spominja zgodovinskega zloga XVII in XVIII. stoletja; tu je polno latinizmov in arhaizmov. Pesniška slika je pretkana z zgodovinskimi novicami, popisi in dogodki. Zgodovina je torej v tej trilogiji poglavitna stvar, poezija le postranska. Tako je v povestih »Pater Amos«, »Premijant«, »Štědrý večer patera Adama a Nativitate Domini«, ki so vzete iz časov Slanských častitých redovníkov pijaristov koncem XVII. in XVIII. stoletja.

Samostansko življenje med golimi zidovi, njega vesela in žalostna stran, stare latinske šole s premijanti, spletko mestne gospóde, dobro češko srce pod ostro haljo in jednake slike iz poprejšnjih stoletij zanimajo in učé čitatelja.

»**Dějiny umění výtvarných**« od Karla B. Mádl. (Prim. »Dom in Svet« 1891. str. 381.) Pisatelj razlaga zgodovino assyrske tvorne umetnosti (v snopičih 6—8). Nekoliko preobširno popisuje palačo Sargonovo v Chorsabadu (Horsabadu). Tako n. pr. popisuje notranjo napravo: dvorane, tempeljne, mostove, grobe, gradivo, zid in okraske, oboke, razsvetljavo, stebre, dekorativno plastiko, relieve, kralja in vojsko, trojno vrsto reliefov, človeško postavo, izraz in telesno gibčnost, slikanje brez perspektive, živali, leva, čudne postave, tehniko barv (polychromijo), glyptiko, slikarstvo, emajlovanje dekoracijo, izdelovanje kovine, lesa, tkanje, vezenje itd. Iz vsega tega je razvidno, kako natančno in znanstveno je to delo.

Fr. L—r.

DRUGA SLOVSTVA.

»**Archiv für slavische Philologie** von V. Jagić«. XIV. zvezka sešitek je izšel meseca vinotoka l. l. Vsebinska mu je raznovrstna. A. Brückner nadaljuje svoje »Böhmische Studien« (strani 1—45). M. Speranskij popisuje odlomek komentovanega psaltera, povedavši najprej v uvodu nekaj besed v obče o psalteru, n. pr. da je izmed vseh svetopisemskih knjig najbolj razširjen. C. Jiriček priobčuje o igrah v stari Srbiji za despota Jurija Brankovića v Prištini l. 1435. Imenovani pisatelj nam tudi naznanja, da se beseda »stanjanin« ne najde samo v carja Stefana Dušana zakoniku, ampak tudi v aktih dubrovskega sodišča. Dr. J. Aranza je razložil Barakovićevo besedo »jarula« ter pravi, da je, kakor tudi dubrovska »ârla« iz latinske besede »areola« in pomeni »ein kleines erhöhtes Blumenbeet oder den viereckigen hölzernen Blumenkasten« (str. 78). Imenovani dr. J. Aranza pripoveduje (str. 78—82), odkod so južno-slovenske (slovanske) naselbine v južni Italiji, kjer v okraju